

Cauza C-353/24

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

15 mai 2024

Instanța de trimitere:

Administratīvā rajona tiesa (Letonia)

Data deciziei de trimitere:

13 mai 2024

Reclamante:

SIA EUROPARK LATVIA

SKIDATA GmbH

Pârâtă:

Valsts ieņēmumu dienests

Terți intervenienți:

SIA 19 points

SIA Ernst & Young Baltic

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

(Tribunalul Administrativ Districtual, Secția Riga)

ORDONANȚĂ

În Riga, la 13 mai 2024

[omissis] [componenta instanței],

în prezența reprezentanțelor reclamantei SIA EUROPARK LATVIA și a reprezentantului reclamantei [omissis] SKIDATA GmbH, precum și a

reprezentaților instituției care acționează în numele Republicii Letonia, Valsts ieņēmumu dienests (Administrația Națională Fiscală), a reprezentantei entității terțe SIA 19 points și a reprezentanților organismului de verificare a conformității, SIA Ernst & Young Baltic,

a examinat în audiență publică cauza de contencios administrativ inițiată ca urmare a acțiunilor introduse de SIA EUROPARK LATVIA și de societatea cu sediul în Austria, SKIDATA GmbH, prin care s-a solicitat anularea deciziei Administrației Naționale Fiscale din 2 septembrie 2022.

Obiectul și situația de fapt relevantă din litigiul principal

- 1 Reclamanta SIA EUROPARK LATVIA este o societate comercială înregistrată în Letonia, care prestează servicii de parcări sau de garaje.

Reclamanta SKIDATA GmbH este o societate comercială înregistrată în Austria care produce în Austria dispozitive de plată automată și importă aceste dispozitive (prin intermediul filialelor sau a altor distribuitori) în 25 de state membre ale Uniunii Europene, inclusiv în Letonia.

La 30 iunie și la 27 noiembrie 2015, reclamanta SIA EUROPARK LATVIA a achiziționat de la un distribuitor al coreclamantei SKIDATA GmbH dispozitive de plată automată fabricate de SKIDATA GmbH, inclusiv costurile de instalare și de gestionare a proiectului. În perioada cuprinsă între 8 octombrie 2015 și 30 decembrie 2015, opt dispozitive SKIDATA PARKING.LOGIC achiziționate (denumite în continuare „dispozitive comerciale”) au fost înregistrate ca dispozitive comerciale în baza de date unificată (registru) a Administrației Naționale Fiscale (denumită în continuare „administrația fiscală”).

- 2 În calitate de organism de verificare a conformității caselor de marcat, a caselor de marcat hibride, a sistemelor de înregistrare a plăților, a dispozitivelor și a echipamentelor specializate – verificare ce implică testarea modelelor de case de marcat, de case de marcat hibride, de sisteme de înregistrare a plăților, de dispozitive și de echipamente specializate, a modificărilor acestora și a versiunilor lor de *software* pentru a garanta respectarea cerințelor tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți – SIA Ernst & Young Baltic (denumită în continuare „organismul de verificare a conformității”) a adus la cunoștința administrației fiscale, prin scrisoarea din 16 mai 2022, faptul că refuza să elibereze, pentru sistemul de înregistrare a plăților SKIDATA PARKING.LOGIC V29.00, o declarație de conformitate a acestui sistem cu cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți (denumită în continuare „declarația de conformitate”), pentru motivul că prestatorul serviciilor de mentenanță a dispozitivelor comerciale – un operator economic care se înscrie în baza de date unificată (registru) a administrației fiscale înainte de a-și începe activitatea – SIA 19 points, nu a furnizat informațiile prevăzute la articolul 121⁴ punctul 4 din Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumi Nr. 96 (Decretul Consiliului

de Miniștri nr. 96 din 11 februarie 2014, denumit în continuare „Decretul privind utilizarea”), și anume, codul sursă și codul executabil ale *software*-ului înregistrat al dispozitivelor comerciale.

- 3 Prin decizia administrației fiscale din 2 septembrie 2022, decizie finală a procedurii administrative derulate în fața acestei autorități, dispozitivele comerciale au fost excluse din baza de date unificată (registru) a acestei administrații deoarece nu se efectuase o verificare a conformității care să aibă ca rezultat emiterea unei declarații de conformitate menită să ateste îndeplinirea cerințelor tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți.

Decizia precizează, printre alte aspecte, că cerința prevăzută la articolul 121⁴ punctul 4 din Decretul privind utilizarea nu poate fi considerată o cerință tehnică și că nu era necesară notificarea acesteia Comisiei Europene, în temeiul Directivei (UE) 2015/1532 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (denumită în continuare „Directiva 2015/1535”). Potrivit acestei decizii, cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice figurează în Ministeru kabinetă 2014. gada 11. februāra noteikumi Nr. 95 „Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām” (Decretul Consiliului de Miniștri nr. 95 din 11 februarie 2014, denumit în continuare „Decretul privind cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți”), care a fost notificat Comisiei Europene și statelor membre.

- 4 Reclamantele, SIA EUROPARK LATVIA și societatea înregistrată în Austria, SKIDATA GmbH, au introdus o acțiune la Administratīvā rajona tiesa (Tribunalul Administrativ Districtual), solicitând anularea deciziei administrației fiscale.

În cererile lor, acestea afirmă în special că, la momentul înregistrării dispozitivelor comerciale, legislația nu prevedea că persoanele impozabile care utilizau dispozitivele, inclusiv dispozitive comerciale, aveau obligația de a furniza codul sursă și codul executabil ale *software*-ului înregistrat sau ale modulului de memorie fiscală. Această obligație a fost stabilită ulterior, prin Decretul privind utilizarea. Potrivit reclamantelor, această cerință este o cerință tehnică, care ar fi trebuit notificată Comisiei Europene, în conformitate cu [omissis] Directiva [omissis] 2015/1535 [omissis]. În opinia acestora, întrucât cerința în cauză nu a fost notificată, dispoziția în cauză nu a fost adoptată în conformitate cu procedura adecvată și nu este aplicabilă.

Reclamantele arată că, în cadrul operațiunilor de dobândire a drepturilor de utilizare a unui *software*, utilizatorul dispozitivelor comerciale obține în mod normal accesul (dreptul de utilizare) la codul executabil, acesta fiind necesar pentru a rula funcțiile *software*-ului în calculator, însă nu dobândește dreptul de a modifica sau de a redistribui codul sursă. Pentru SKIDATA GmbH, în calitate de

producător al dispozitivelor comerciale, codul sursă constituie secretul său comercial, iar SIA EUROPARK LATVIA, în calitate de utilizator al dispozitivelor comerciale, nu poate obține și distribui (furniza) în mod legal și independent codul sursă al *software*-ului înregistrat, cu excepția cazului în care producătorul dispozitivelor comerciale își dă consimțământul în acest sens.

Pentru a furniza organismului de verificare a conformității codului sursă al *software*-ului înregistrat al unui dispozitiv comercial, producătorul acestuia trebuie să furnizeze codul sursă prestatorului serviciului de mentenanță al acestor dispozitive care, la rândul său, îl pune la dispoziția organismului de verificare a conformității, care îl stochează în scopul ca prestatorul serviciului de mentenanță să înmâneze administrației fiscale, în termen de 24 de ore, codul sursă al *software*-ului înregistrat, dacă acesta este solicitat în conformitate cu articolul 129⁴ punctul 6 din Decretul privind utilizarea.

Potrivit reclamantelor, cele de mai sus restrâng în mod disproporționat drepturile de proprietate intelectuală (utilizarea acestor drepturi) și drepturile de secret comercial asupra codului sursă al *software*-ului dispozitivelor comerciale al căror titular este producătorul acestor dispozitive.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii Europene

5 Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

„Articolul 34: Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la import, precum și orice măsuri cu efect echivalent.

Articolul 35: Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la export, precum și orice măsuri cu efect echivalent.

Articolul 36: Dispozițiile articolelor 34 și 35 nu se opun interdicțiilor sau restricțiilor la import, la export sau de tranzit, justificate pe motive de morală publică, de ordine publică, de siguranță publică, de protecție a sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor sau de conservare a plantelor, de protejare a unor bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică sau de protecție a proprietății industriale și comerciale. Cu toate acestea, interdicțiile sau restricțiile respective nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre.”

6 Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice (și Directiva 98/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998 de modificare a Directivei 98/34/CE de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice) (denumită în continuare „Directiva 98/34/CE”)

Articolul 1 alineatul (1): „produs”, orice produs fabricat industrial și orice produs agricol, inclusiv produsele de pescărie.

Articolul 1 alineatul (3): „specificație tehnică”, o specificație inclusă într-un document care stabilește caracteristicile unui produs, cum ar fi nivelele de calitate, performanță, securitatea sau dimensiunile, inclusiv cerințele care se aplică produsului cu privire la numele sub care acesta este comercializat, terminologia, simbolurile, încercările sau metodele de încercare, ambalarea, marcarea sau etichetarea și procedurile pentru evaluarea conformității.

Articolul 1 alineatul (4): „alte cerințe”, o cerință alta decât specificațiile tehnice, impusă unui produs în scopul protejării, în special a consumatorilor sau a mediului, și care afectează ciclul de viață al produsului după punerea sa pe piață, cum ar fi condițiile de utilizare, reciclare, reutilizare sau de îndepărtare a acestuia, atunci când aceste condiții pot influența semnificativ compoziția sau natura produsului ori comercializarea acestuia.

Articolul 1 alineatul (11): „reglementare tehnică” – specificațiile tehnice sau alte cerințe sau norme cu privire la servicii, inclusiv dispozițiile administrative relevante, a căror respectare este obligatorie, *de jure* sau *de facto*, în cazul comercializării, prestării unui serviciu, stabilirii unui prestator de servicii sau utilizării într-un stat membru sau într-o parte semnificativă a acestuia, precum și actele cu putere de lege sau actele administrative ale statelor membre, cu excepția celor menționate la articolul 10, care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs sau care interzic prestarea sau utilizarea unui serviciu sau stabilirea în calitate de prestator de servicii.

Articolul 7: Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre toate cererile de acest tip la care se face referire în paragraful anterior, cum ar fi proiectele de reglementări tehnice, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) și precizează motivele pentru elaborarea reglementărilor tehnice în cauză.

Articolul 8 alineatul (1): În conformitate cu articolul 10, Comisiei îi este comunicat, de îndată, de către statele membre, orice proiect de reglementare tehnică, cu excepția situației în care acesta transpune integral textul unui standard internațional sau european, caz în care este suficientă informația referitoare la standardul în cauză; de asemenea, acestea înaintează Comisiei o expunere a motivelor care fac necesară elaborarea unei astfel de reglementări, în cazul în care acest lucru nu a fost clarificat suficient în proiectul de reglementare tehnică.

7 Directiva 2015/1535, de substituie și abrogare a Directivei 98/34:

Articolul 1 alineatul (1) litera (c): „specificație tehnică” înseamnă o specificație inclusă într-un document care stabilește caracteristicile unui produs, cum ar fi nivelurile de calitate, performanță, siguranță sau dimensiunile, inclusiv cerințele care se aplică produsului cu privire la numele sub care acesta este comercializat, terminologia, simbolurile, încercările și metodele de încercare, ambalarea, marcarea sau etichetarea și procedurile pentru evaluarea conformității.

Articolul 1 alineatul (1) litera (f): „reglementarea tehnică” înseamnă o specificație tehnică sau o altă cerință sau normă cu privire la servicii, inclusiv dispozițiile administrative relevante, a cărei respectare este obligatorie, *de jure* sau *de facto*, în cazul comercializării, prestării unui serviciu, stabilirii unui operator de servicii sau utilizării într-un stat membru sau într-o parte semnificativă a acestuia, precum și actele cu putere de lege sau actele administrative ale statelor membre, cu excepția celor prevăzute la articolul 7, care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs sau care interzic prestarea sau utilizarea unui serviciu sau stabilirea în calitate de prestator de servicii.

Articolul 1 alineatul (1) litera (g): „proiect de reglementare tehnică” înseamnă textul unei specificații tehnice sau al unei alte cerințe sau norme cu privire la servicii, inclusiv dispozițiile administrative, formulat în scopul adoptării sale ca reglementare tehnică, textul fiind într-un stadiu de elaborare în care pot fi făcute încă modificări substanțiale.

Articolul 5 [alineatul (1)] [*omissis*]: Sub rezerva articolului 7, statele membre comunică de îndată Comisiei orice proiect de reglementare tehnică, cu excepția situației în care doar se transpune integral textul unui standard internațional sau european, caz în care este suficientă informația referitoare la standardul în cauză; de asemenea, acestea înaintează Comisiei o expunere a motivelor care fac necesară adoptarea unei astfel de reglementări, în cazul în care aceste motive nu au fost clarificate suficient în proiectul de reglementare tehnică.

Dreptul leton

- 8 Likums „Par nodokļiem un nodevām” (Legea privind taxele și impozitele, denumită în continuare „Legea”):

Articolul 28.¹ alineatul 4.¹: persoanele impozabile pot utiliza dispozitive și echipamente electronice care îndeplinesc cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor de înregistrare a taxelor și a altor plăți, care au făcut obiectul unei verificări a conformității. Menținerea dispozitivelor și echipamentelor electronice poate fi efectuată de un prestator de servicii de mentenanță care a făcut obiectul unei verificări a conformității prevăzute de dispozițiile legale.

- 9 Decretul privind utilizarea:

Articolul 121.⁴ punctul 4: În scopul verificării conformității modelelor de case de marcat, de case de marcat hibride, de sisteme de înregistrare a plăților, de dispozitive și de echipamente specializate, a modificărilor acestora și a versiunilor lor de *software*, prestatorul de servicii de mentenanță furnizează organismului [de verificare a conformității] documentația tehnică în limba producătorului, însoțită de o traducere autorizată în limba națională. Documentația tehnică include: codul sursă (instrucțiuni informatice care pot fi citite de om și care au fost redactate [de] un programator) și codul executabil (ansamblu de simboluri pe care le citește un

calculator pentru a executa un program compilat de un programator) ale *software*-ului înregistrat și ale modulului de memorie fiscală.

Articolul 121.⁵: În termen de șase luni de la primirea documentelor menționate la articolul 121.⁴ din prezentul decret, organismul de verificare a conformității transmite prestatorului de servicii de mentenanță o declarație de conformitate a modelului de casă de marcat, de casă de marcat hibridă, de sistem de înregistrare a plăților, de dispozitiv sau de echipament specializat, a modificării sale sau a versiunii acestuia cu cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți [...] sau îi comunică refuzul de a elibera o astfel de declarație de conformitate; transmite, de asemenea, aceste informații Administrației Naționale Fiscale.

Articolul 129.⁴ punctul 6: Atunci când înregistrează în baza de date unificată (registru) a Administrației Naționale Fiscale modelul sau modificarea unei case de marcat, a unei case de marcat hibride, a unui sistem de înregistrare a plăților, a unui dispozitiv sau echipament specializat a căror mentenanță este realizată de un prestator de servicii de mentenanță, prestatorul în cauză, indiferent dacă este producătorul echipamentului sau al dispozitivului sau un reprezentant autorizat al producătorului, furnizează Administrației Naționale Fiscale, în termen de 24 de ore, codul sursă al *software*-ului înregistrat, în cazul în care aceasta îl solicită.

Articolul 129.¹⁷ punctul 1 subpunctul 1.2.2: Administrația Națională Fiscală exclude din baza de date unificată (registru): casele de marcat, casele de marcat hibride, sistemele de înregistrare, dispozitivele și echipamentele specializate înregistrate pe numele unui utilizator: [în cazul în care] nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de legislație cu privire la cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți. Administrația Națională Fiscală informează utilizatorul, în termen de 15 zile lucrătoare, cu privire la excluderea din baza de date unificată (registru).

Motive pentru care instanța de trimitere are îndoieli cu privire la aplicarea și interpretarea dreptului Uniunii

I

Includerea în noțiunea de reglementare tehnică a cerinței de a furniza codul sursă al software-ului înregistrat

- 10 Cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a plăților nu sunt armonizate în dreptul Uniunii Europene. Cu toate acestea, în ceea ce privește libera circulație a mărfurilor în sectoare care nu sunt armonizate, trebuie respectate articolele 34-36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, principiul recunoașterii reciproce și Directiva 2015/1535¹.

¹ *Free movement in harmonised and non-harmonised sectors*. Disponibil la adresa: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/free-movement-sectors_en.

- 11 Măsurile preventive de protejare a liberei circulații a mărfurilor pe piața internă a Uniunii Europene au fost instituite prin Directiva 98/34/CE. Această directivă impune statelor membre ale Uniunii Europene obligația de a notifica Comisiei Europene și celorlalte state membre ale Uniunii Europene, în vederea examinării lor, proiectele de reglementări tehnice și informațiile referitoare la acestea.

În materialele explicative ale Comisiei Europene se arată că Directiva 98/34 face referire la încercări sau metode de încercare, care cuprind metodele tehnice și științifice ce trebuie folosite în scopul evaluării caracteristicilor unui anumit produs, precum și la procedurile pentru evaluarea conformității, care sunt utilizate pentru a garanta că produsul îndeplinește cerințele specifice. Includerea acestor parametri în domeniul de aplicare al directivei este de o importanță esențială, întrucât încercările și procedurile de evaluare a conformității pot avea, în anumite împrejurări, consecințe negative asupra comerțului².

Din cele de mai sus reiese că unul dintre obiectivele directivei este de a conferi o protecție specială liberei circulații a mărfurilor prin intermediul controalelor preventive, întrucât libera circulație a mărfurilor este unul dintre principiile care stau la baza Uniunii Europene. Ca mijloc de atingere a acestui obiectiv, se stabilește cerința ca statele membre să notifice Comisiei orice proiect de reglementare tehnică [articolul 8 alineatul (1) din Directiva 98/34]. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene referitoare la obligația statelor membre de a comunica reglementările tehnice, Directiva 98/34 are ca obiectiv să permită agenților economici să beneficieze cât mai mult cu putință de avantajele oferite de piața internă, asigurând publicarea periodică a reglementărilor tehnice propuse de statele membre și oferind acestor agenți posibilitatea de a face cunoscută evaluarea lor cu privire la impactul acestora. În contextul acestor obiective ale directivei, este necesar ca agenții economici dintr-un stat membru să fie informați cu privire la proiectele de reglementări tehnice adoptate de un alt stat membru, precum și cu privire la domeniul de aplicare al acestora, pentru a fi în măsură să cunoască întinderea obligațiilor care le pot fi impuse și să anticipeze adoptarea acestor texte prin adaptarea, după caz, a produselor sau serviciilor lor în timp util³.

Încălcarea obligației de notificare este considerată un viciu de procedură substanțial care poate duce la inaplicabilitatea reglementărilor tehnice și la refuzul instanțelor naționale de a aplica particularilor reglementările tehnice respective⁴.

² *European Commission, Directive 93/34/EC – An instrument of co-operation between institutions and enterprises to ensure the smooth functioning of the Internal Market – A guide to the procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on Information Society services, Publications Office, 2005, p. 18.* Disponibil la adresa:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6d8a677d-06ab-48b6-ba46-73b8150e6c51>.

³ Hotărârea din 4 februarie 2016, Ince (C-336/14, EU:C:2016:72, punctele 82 și 83).

⁴ Hotărârea din 30 aprilie 1996, CIA Security International (C-194/94, EU:C:1996:172, punctul 54), Hotărârea din 8 septembrie 2005, Lidl Italia (C-303/04, EU:C:2005:528, punctul 23),

Inaplicabilitatea care rezultă din nerespectarea obligației de notificare nu se extinde asupra tuturor dispozițiilor legii care nu a fost notificată, ci doar asupra reglementărilor tehnice care figurează în aceasta⁵.

La 9 septembrie 2015 a fost adoptată Directiva 2015/1535, iar Directiva 98/34 a fost abrogată. Atât Directiva 98/34, cât și Directiva 2015/1535 impun o cerință constantă, potrivit căreia statele membre trebuie să notifice Comisiei orice proiect de reglementare tehnică.

- 12 Noțiunea de „reglementare tehnică”, astfel cum aceasta este definită de articolul 1 alineatul (11) din Directiva 98/34, include patru categorii de măsuri. Aceste categorii sunt următoarele: 1) „normele pentru servicii”, în sensul articolului 1 alineatul (5) din directiva menționată; 2) „specificație tehnică”, prevăzută la articolul 1 alineatul (3) din directiva menționată; 3) „alte cerințe”, la care face referire articolul 1 alineatul (4) din această directivă, și 4) dispozițiile „care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs”, menționate la articolul 1 alineatul (11) din aceeași directivă⁶.

Pentru a stabili dacă cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat, a cărei îndeplinire face obiectul litigiului aflat pe rolul acestei instanțe, constituie o reglementare tehnică, trebuie să se verifice dacă această cerință se încadrează în una dintre categoriile menționate anterior.

- 13 Potrivit instanței de trimitere, în prezenta cauză nu există nicio îndoială că dispozitivele comerciale sunt un „produs”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din directivă, astfel încât obligația de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat nu poate fi considerată o „normă pentru servicii” (citată anterior), în sensul articolului 1 alineatul (5) din directivă.
- 14 În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din Directiva 98/34, „specificație tehnică” înseamnă o specificație inclusă într-un document care stabilește caracteristicile unui produs, cum ar fi nivelele de calitate, performanță, securitate sau dimensiunile, inclusiv cerințele care se aplică produsului cu privire la numele sub care acesta este comercializat, terminologia, simbolurile, încercările și metodele de încercare, ambalarea, marcarea sau etichetarea și procedurile pentru evaluarea conformității. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii

Hotărârea din [15] aprilie 2010, Sandström (C-433/05, EU:C:2010:184, punctul 43), Hotărârea din 10 iulie 2014, Ivansson și alții, C-307/13, EU:C:2014:2058, punctul 48), și Hotărârea din 27 octombrie 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821, punctul 64).

⁵ Hotărârea 1 februarie 2017, Município de Palmela (C-144/16, EU:C:2017:76, punctul 37 și jurisprudența citată).

⁶ Hotărârea din 4 februarie 2016 Ince (C-336/14, EU:C:2016:72, punctul 70), Hotărârea din 13 octombrie 2016, M. și S. (C-303/15, EU:C:2016:771, punctul 18), Hotărârea din 10 iulie 2014, Ivansson și alții (C-307/13, EU:C:2014:2058, punctul 16), și Hotărârea din 19 iulie 2012, Fortuna și alții (C-213/11, C-214/11 și C-217/11, EU:C:2012:495, punctul 27 și jurisprudența citată).

Europene, noțiunea de „specificatie tehnică” implică aspectul că măsura instituită trebuie să se aplice produsului sau ambalajului acestuia și că cerințele trebuie să se refere la caracteristicile produsului⁷. În cazul în care îndeplinirea acestei cerințe este obligatorie *de jure* în scopul comercializării, aceasta trebuie considerată ca fiind „specificatie tehnică”⁸.

În opinia instanței de trimitere, cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat nu impune, *prima facie*, conformitatea caracteristicilor dispozitivelor comerciale cu anumiți parametri și nici nu specifică caracteristicile pe care trebuie să le aibă dispozitivele comerciale. Cu toate acestea, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene nu oferă un răspuns inechivoc la întrebarea dacă cerința de a furniza codul sursă al unui *software* înregistrat trebuie considerată o cerință referitoare la caracteristici, aplicabilă dispozitivelor comerciale (produse) în ceea ce privește procedurile de evaluare a conformității, având în vedere că nu toate produsele dețin o astfel de caracteristică (existența codului sursă). Prin urmare, cerința de a pune la dispoziția (de a furniza) organismului de verificare a conformității codul sursă al *software*-ului înregistrat ar putea fi considerată o cerință „referitoare la caracteristici”, întrucât această cerință (în calitate de caracteristică) nu poate fi impusă produselor care nu au un cod sursă.

- 15 În ceea ce privește noțiunea de „alte cerințe”, în sensul articolului 1 alineatul (4) din Directiva 98/34, este vorba despre „condiții” prevăzute de dispozițiile de drept, altele decât o specificatie tehnică impusă unui produs în scopul protejării, în special a consumatorilor sau a mediului, și care afectează ciclul de viață al produsului după punerea sa pe piață, cum ar fi condițiile de utilizare, reciclare, reutilizare sau de îndepărtare a acestuia, atunci când aceste condiții pot influența semnificativ compoziția sau natura produsului ori comercializarea acestuia⁹.

Aplicarea cerinței prevăzute la articolul 121.⁴ punctul 4 din Decretul privind utilizarea este necesară și exigibilă pentru ca un organism de verificare a conformității să efectueze verificarea conformității dispozitivelor comerciale. În cazul în care codul sursă al *software*-ului înregistrat al unor dispozitive comerciale nu este furnizat, organismul de verificare a conformității emite un aviz negativ de control al conformității, iar administrația fiscală, la rândul său, le exclude din baza de date unificată (registru), cu consecința că dispozitivele comerciale nu se vor putea utiliza pentru a înregistra tranzacțiile sau pentru a contabiliza plățile în numerar sau alte mijloace de plată (în scopul controlului monetar și fiscal), ceea ce implică, în practică, restrângerea vânzării lor pe piața letonă, dat fiind că

⁷ Hotărârea din 8 martie 2001, van der Burg (C-278/99, EU:C:2001:143, punctul 20), Hotărârea din 22 ianuarie 2002, Canal Satélite Digital (C-390/99, EU:C:2002:34, punctul 45), și Hotărârea din 21 aprilie 2005 Lindberg (C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 57).

⁸ Hotărârea din 20 martie 1997, Bic Benelux (C-13/96, EU:C:1997:173, punctul 23).

⁹ Hotărârea din 19 iulie 2012, Fortuna și alții (C-213/11, C-214/11 și C-217/11, EU:C:2012:495, punctul 35 și jurisprudența citată), și Hotărârea din 21 aprilie 2005 Lindberg (C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 72).

firmele și organizațiile care operează pe piața letonă și care ar putea utiliza dispozitivele comerciale în aceste scopuri specifice nu sunt interesate să achiziționeze dispozitive comerciale care nu sunt pe deplin utilizabile în activitatea lor comercială. De aici rezultă că cerința furnizării codului sursă al *software*-ului înregistrat poate afecta, în practică, comercializarea (sau vânzarea) dispozitivelor comerciale.

În același timp, cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat nu urmărește să protejeze consumatorii sau mediul, ci să pună în aplicare controlul statal în ceea ce privește îndeplinirea obligației de înregistrare a taxelor. Cu toate acestea, cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat ar putea fi calificată drept „condiție” referitoare la utilizarea produsului în cauză sau drept măsură națională care aparține categoriei reglementărilor tehnice, menționată la articolul 1 punctul 11 din Directiva 98/34. Apartenența unei măsuri naționale la una sau la cealaltă dintre aceste două categorii de reglementări tehnice depinde de domeniul de aplicare al interdicției pe care o prevede această măsură¹⁰.

Din jurisprudența Curții reiese că cea de a treia categorie de reglementări tehnice prevăzută la articolul 1 alineatul (11) din Directiva 98/34, care stabilește în special interdicții de utilizare, presupune ca dispozițiile naționale în cauză să aibă un conținut care să depășească în mod clar o limitare la anumite utilizări posibile ale produsului în cauză și să nu se limiteze la o simplă restrângere a utilizării acestuia¹¹. Cea de a treia categorie, care interzice fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs, trebuie considerată o modalitate de reglementare tehnică¹².

În prezenta cauză, deși cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat nu implică o interdicție de utilizare, totuși, în domeniile reglementate din punct de vedere fiscal aceasta dă naștere în practică, împreună cu articolul 28.¹ alineatul 4.¹ din Lege, unei astfel de interdicții.

- 16 Ținând seama de cele de mai sus, cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat al dispozitivelor comerciale ar putea fi calificată atât drept „specificatie tehnică”, cât și drept „condiție” sau „interdicție” în sensul Directivei 98/34. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene nu oferă un răspuns clar la întrebarea dacă o astfel de cerință se încadrează în categoria „reglementare tehnică” și în care categorie dintre acestea se încadrează.

Prin urmare, este necesară sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu întrebarea dacă articolul 1 alineatul (11) din Directiva 98/34 trebuie interpretat în sensul că în sfera noțiunii de „reglementări tehnice”, ale căror proiecte trebuie notificate Comisiei în temeiul articolului 8 alineatul (1) din directiva menționată,

¹⁰ Hotărârea din 13 octombrie 2016, M. et S. (C-303/15, EU:C:2016:771, punctul 20).

¹¹ Hotărârea din 21 aprilie 2005, Lindberg (C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 76).

¹² *Idem*, punctul 54.

poate fi inclusă o dispoziție de drept potrivit căreia un prestator de servicii de mentenanță are obligația de a furniza organismului de verificare a conformității codul sursă al unui *software* înregistrat și modulul de memorie fiscală.

II

Considerarea cerinței de a furniza codul sursă al software-ului înregistrat ca fiind o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import

- 17 Astfel cum s-a menționat anterior, legislația letonă impune producătorului dispozitivelor comerciale obligația de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat al dispozitivelor comerciale în scopul efectuării verificării conformității. În cazul în care nu se furnizează codul sursă, organismul de verificare a conformității refuză eliberarea declarației de conformitate, ceea ce ulterior servește administrației fiscale drept temei pentru adoptarea deciziei de excludere a dispozitivelor comerciale din baza de date unificată (registru), întrucât aceste dispozitive nu îndeplinesc cerințele tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți. Nerespectarea cerințelor tehnice aplicabile dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a taxelor și a altor plăți împiedică utilizarea dispozitivelor comerciale pentru a înregistra tranzacțiile sau pentru a contabiliza plățile în numerar sau alte mijloace de plată, îngreunând astfel, în practică, distribuirea dispozitivelor comerciale ale reclamantei, SKIDATA GmbH, pe teritoriul leton.
- 18 Articolele 34-36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene garantează libera circulație a mărfurilor, care constituie unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că orice reglementare comercială a statelor membre de natură să constituie, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial, un obstacol în calea comerțului intracomunitar trebuie considerată o măsură cu efect echivalent unor restricții cantitative¹³. Argumentarea Curții a fost dezvoltată în hotărârea pronunțată în cauza *Cassis de Dijon*, care stabilește principiul potrivit căruia orice produs fabricat și comercializat legal într-un stat membru în conformitate cu normele echitabile și tradiționale ale acestuia și cu procesele de fabricație existente în țara respectivă trebuie să fie autorizat pe piața oricărui alt stat membru¹⁴.

Deși o măsură nu are ca obiect reglementarea schimburilor de mărfuri între statele membre, ceea ce este determinant este efectul acesteia, efectiv sau potențial, asupra comerțului intracomunitar. În conformitate cu acest criteriu, reprezintă măsuri cu efect echivalent obstacolele în calea liberei circulații a mărfurilor care rezultă, în lipsa armonizării legislațiilor naționale, din aplicarea cu privire la

¹³ Hotărârea din 11 iulie 1974, *Dassonville* (C-8/74, EU:C:1974:82), și Hotărârea din 15 noiembrie 2005, *Comisia/Austria* (C-320/03, EU:C:2005 684, punctele 63-67).

¹⁴ Hotărârea din 20 februarie 1979, *Rewe-Zentral* (120/78, EU:C:1979:42).

mărfuri provenite din alte state membre, unde sunt produse și comercializate în mod legal, a unor norme privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceste mărfuri (precum cele care privesc denumirea, forma, dimensiunea, greutatea, compoziția, prezentarea, etichetarea, ambalarea acestora), chiar dacă aceste norme sunt aplicabile fără distincție tuturor produselor, cu excepția cazului în care această aplicare poate fi justificată printr-un scop de interes general de natură să prevaleze asupra cerințelor liberei circulații a mărfurilor¹⁵.

În jurisprudența sa, Curtea a calificat de asemenea drept măsuri cu efect echivalent, interzise de articolul 34 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, dispozițiile naționale care supun un produs, fabricat și comercializat în mod legal într-un alt stat membru, unor controale suplimentare, sub rezerva excepțiilor prevăzute sau admise de dreptul comunitar¹⁶.

Cu toate acestea, domeniul de aplicare al articolului 34 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene este limitat de hotărârea pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauza *Keck*, în care s-a stabilit că articolul menționat nu vizează anumite dispoziții comerciale cu condiția ca acestea să nu fie discriminatorii, și anume, acestea se aplică tuturor operatorilor în cauză care își desfășoară activitatea pe teritoriul național și afectează în același mod, în drept și în fapt, comercializarea produselor naționale și a celor provenind din alte state membre¹⁷. Prin urmare, atunci când se îndeplinesc aceste cerințe, aplicarea unor astfel de dispoziții vânzării produselor provenite dintr-un alt stat membru și care sunt conforme cu reglementările acestui din urmă stat nu poate împiedica accesul acestora la piață și nici nu poate să îl îngreuneze într-o măsură mai mare decât cea în care îngreunează accesul produselor naționale¹⁸. În același timp, măsurile care au impact, chiar și redus, asupra accesului produselor pe piață (*market access*) nu sunt considerate dispoziții comerciale¹⁹. Astfel de măsuri nu intră în domeniul de aplicare al formulei *Keck* și, prin urmare, sunt în mod automat inadmisibile²⁰.

¹⁵ Hotărârea din 20 februarie 1979, *Rewe-Zentral* (120/78, EU:C:1979:42, punctele 6, 14 și 15), Hotărârea din 26 iunie 1997, *Familiapress* (C-368/95, EU:C:1997:325, punctul 8), și Hotărârea din 11 decembrie 2003 în *Deutscher Apothekerverband* (C-322/01, EU:C:2003:664, punctul 67).

¹⁶ Hotărârea din 22 ianuarie 2002, *Canal Satélite Digital* (C-390/99, EU:C:2002:34, punctele 36 și 37), și Hotărârea din 8 mai 2003, *ATRAL* (C-14/02, EU:C:2003:265, punctul 65).

¹⁷ Hotărârea din 24 noiembrie 1993, *Keck și Mithouard* (C-267/91 și C-268/91, EU:C:1993:905, punctele 16 și 17).

¹⁸ Hotărârea din 24 noiembrie 1993, *Keck și Mithouard* (C-267/91 și C-268/91, EU:C:1993:905, punctul 17).

¹⁹ Hotărârea din 9 iulie 1997, *De Agostini și TV-Shop* (C-34/95 - C-36/95, EU:C:1997:344, punctul 43), și Hotărârea din 10 februarie 2009, *Comisia/Italia* (C-110/05, EU:C:2009:66, punctul 58).

²⁰ Hotărârea din 26 aprilie 2012, *ANETT* (C 456/10, EU:C:2012:241, punctele 38-42).

De asemenea, articolul 36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene subliniază că măsurile trebuie să afecteze, în mod direct sau indirect, interese publice care pot fi protejate și nu trebuie să depășească ceea ce este necesar (principiul proporționalității). În plus, în cauza *Cassis de Dijon*, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a recunoscut că statele membre pot institui excepții cărora nu li se aplică interdicția cu privire la măsurile cu efect echivalent, pe baza unor cerințe imperative (referitoare, printre altele, la supravegherea fiscală eficace, protecția sănătății publice, echitatea comercială și protecția consumatorilor).

Aceste hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene alcătuiesc cadrul principiului recunoașterii reciproce.

- 19 Cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat al dispozitivelor comerciale este impusă în privința tuturor dispozitivelor comerciale (indiferent dacă sunt produse importate sau produse de fabricație locală), motiv pentru care o astfel de cerință nu este discriminatorie²¹. În același sens, cerința de a furniza codul sursă al *software*-ului înregistrat – cod care este inclus ca atare în *software*-ul dispozitivelor comerciale – nu interzice vânzarea dispozitivelor comerciale pe teritoriul leton, ci stabilește pur și simplu că, în domeniile reglementate din punct de vedere fiscal, trebuie efectuată o procedură de verificare a conformității în această privință, în cadrul căreia trebuie furnizat codul sursă al *software*-ului înregistrat al dispozitivelor comerciale, și că o astfel de procedură va trebui să se realizeze indiferent dacă aceasta a fost deja efectuată în țara de fabricație a dispozitivelor comerciale (dosarul cauzei nu conține informații cu privire la aspectul dacă o astfel de cerință este impusă în Austria sau în alte state ale Uniunii Europene în care reclamanta „SKIDATA GmbH” distribuie dispozitivele comerciale). Astfel cum a recunoscut Asociația letonă a operatorilor de parcuri și de garaje după ce a analizat dispozitivele comerciale „certificate” disponibile, pe piața letonă nu se ofertează în prezent nicio soluție tehnică avansată pentru gestionarea parcurilor, produsă de producători recunoscuți la nivel mondial, fapt care poate fi atribuit în practică împrejurării că acești producători de dispozitive comerciale nu doresc să dezvăluie codul sursă al unui *software* înregistrat, întrucât este vorba despre un element aparținând producătorului dispozitivelor comerciale, care este protejat prin drepturi de proprietate intelectuală – brevete (anumite componente ale *software*-ului sunt protejate prin brevete) și drepturi de autor – și prin drepturi de secret comercial. În cazul în care codul sursă al unui *software* înregistrat al dispozitivelor comerciale rămâne la dispoziția terților, există riscul ca acesta să poată fi utilizat în alte scopuri, cum ar fi crearea unor produse concurente sau modificarea *software*-ului; dreptul leton nu a abordat însă aspectele legate de demersurile subsecvente cu codul sursă furnizat (inclusiv testările și stocarea) ale instituțiilor implicate în controlul conformității (prestatorul de servicii de mentenanță, organismul de verificare a conformității și, dacă este necesar, și Administrația Fiscală), care să permită garantarea securității codului sursă al *software*-ului înregistrat. Acesta este motivul pentru care și

²¹ Hotărârea din 16 martie 1977, Comisia/Franța (68/76, EU:C:1977:48, punctul 14).

reclamanta SKIDATA GmbH s-a opus furnizării codului sursă al *software*-ului înregistrat al dispozitivelor comerciale.

Prin urmare, în opinia instanței de trimitere, reglementarea în cauză face ca importul dispozitivelor comerciale să fie mai dificil și mai costisitor, până la punctul în care poate descuraja operatorii interesați (printre care reclamanta SKIDATA GmbH) să comercializeze aceste dispozitive comerciale în Letonia, dacă acestea nu pot fi utilizate pentru a înregistra tranzacții sau pentru a contabiliza plățile în numerar sau alte mijloace de plată (în domeniul monetar și fiscal). Cerința furnizării codului sursă a unui *software* înregistrat nu constituie, așadar, o condiție de comercializare în sensul jurisprudenței *Keck* și *Mithouard*, citată anterior, și ar putea fi considerată o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import.

În consecință, este necesară sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu întrebarea dacă articolul 34 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că cerința de a furniza unui organism de verificare a conformității codul sursă al unui *software* înregistrat poate fi considerată drept o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import.

- 20 În cazul în care cerința de a furniza codul sursă al unui *software* înregistrat trebuie considerată o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import, trebuie să se examineze dacă o astfel de cerință, ținând seama de efectul său restrictiv asupra schimburilor comerciale dintre statele membre, poate fi justificată pe baza unuia dintre motivele menționate la articolul 36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau a unuia dintre motivele imperative de interes general recunoscute de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și, eventual, dacă această restricție este adecvată pentru atingerea obiectivului urmărit și nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestuia²².

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a recunoscut în mai multe rânduri că eficiența controalelor fiscale poate justifica o astfel de reglementare restrictivă a libertăților fundamentale (inclusiv libera circulație a mărfurilor)²³. Astfel cum reiese din actele pregătitoare ale Decretului privind utilizarea, obiectivul acestuia este de a garanta plata taxelor, evitând interferențe în *software*-ul sau în designul dispozitivelor de înregistrare a plăților²⁴. În consecință, instanța de trimitere

²² Hotărârea din 19 iunie 2003, Comisia/Italia (C-420/01, EU:C:2003:363, punctul 29), și Hotărârea din 5 februarie 2004, Comisia/Italia (C-270/02, EU:C:2004:78, punctul 21).

²³ Hotărârea din 28 ianuarie 1992, Bachmann (C-204/90, EU:C:1992:35, punctul 18), Hotărârea din 15 mai 1997, Futura Participations și Singer (C-250/95, EU:C:1997:239, punctul 31), și Hotărârea din 28 octombrie 1999, Vestergaard (C-55/98, EU:C:1999:533, punctul 23).

²⁴ Ministru kabineta noteikumu projekta “Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija) [Raport de expertiză inițial privind impactul proiectului de Decret al Consiliului de Miniștri denumit „Reglementarea utilizării dispozitivelor și echipamentelor electronice de înregistrare a impozitelor și a altor plăți” (acte pregătitoare)]. Disponibil la adresa:

deduce că cerința de a furniza codul sursă al unui *software* înregistrat are un scop legitim, și anume, garantarea controlului fiscal și a atribuțiilor de control corespunzătoare care să evite o eventuală neînregistrare a plăților sau neplata taxelor. În plus, aceasta pare a fi adecvată atingerii obiectivului în cauză.

Cu toate acestea, se ridică problema dacă cerința de a furniza codul sursă al unui *software* înregistrat este necesară pentru atingerea obiectivului urmărit. administrația fiscală a explicat că tocmai furnizarea codului sursă și a codului executabil este cea care garantează primirea informațiilor complete, întrucât există posibilitatea de a include în codul sursă funcționalitățile unui cod sursă ascuns (sub forma unei sub-compilări în codul executabil, care poate duce la ștergerea datelor), ceea ce se realizează prin intermediul unor metode și tehnici diverse. În același timp, există îndoieli în ceea ce privește necesitatea, dat fiind că, în alte state membre ale Uniunii Europene, reclamanta furnizează, pentru realizarea verificărilor corespunzătoare, o interfață de programare a aplicațiilor (*Application Programming Interface*, API) dispozitivelor comerciale, care constituie legătura dintre aplicația informatică a SKIDATA GmbH și *software*-ul organismelor de verificare a conformității, prin intermediul căreia organismul de verificare a conformității obține toate informațiile necesare privind plățile. Astfel cum a explicat reclamanta, fiecare versiune a *software*-ului dispozitivelor comerciale, precum și îmbunătățirile aduse acestora, sunt verificate atât în mod automat, cât și manual, inclusiv prin verificări ale integrității bazei de date, iar sistemul este, de asemenea, auditat ciclic, în conformitate cu standardele PCI DSS (*Payment Card Industry Data Security Standard*), garantând astfel că datele *software*-ului nu sunt modificate. În plus, trebuie semnalat aspectul că reclamanta SKIDATA GmbH a acceptat să furnizeze acea parte din codul sursă care se referă la înregistrarea plăților și a taxelor, pentru a fi efectuată verificarea conformității dispozitivelor comerciale, însă organismul de verificare a conformității nu a admis această abordare, solicitând codul sursă integral al *software*-ului dispozitivelor comerciale, ceea ce constituie, în practică, o măsură mai restrictivă a drepturilor reclamantei SKIDATA GmbH. În această privință, trebuie de asemenea subliniat faptul că în documentele aflate la dosarul cauzei nu se regăsește nicio informație care să ridice suspiciuni cu privire la o eventuală rea-credință a reclamantelor sau a prestatorului serviciului de mentenanță.

Prin urmare, este necesară sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu întrebarea dacă cerința de a furniza codul sursă al unui *software* înregistrat este proporțională în raport cu respectarea eficienței controalelor fiscale.

Dispozitivul hotărârii

În temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, [omissis] Administratīvā rajona tiesa (Tribunalul Administrativ Districtual)

hotărâște

sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu următoarele întrebări preliminare:

1) Articolul 1 alineatul (11) din Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice trebuie interpretat în sensul că o dispoziție de drept care impune unui prestator de servicii de mentenanță obligația de a furniza codul sursă al unui *software* înregistrat organismului de verificare a conformității poate fi inclusă în sfera noțiunii de „reglementări tehnice”, ale căror proiecte trebuie notificate Comisiei în temeiul articolului 8 alineatul (1) din directiva menționată ?

2) Articolul 34 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că obligația de a furniza unui organism de verificare a conformității codul sursă al unui *software* înregistrat poate fi considerată o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea anterioară, această măsură poate fi considerată proporțională în raport cu eficiența controalelor fiscale?

Se suspendă procedura până la pronunțarea hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Prezenta ordonanță nu este supusă niciunei căi de atac.

[*omissis*]

[semnătura]